

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

Метрологія

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
З УКЛАДАННЯ ДВОСТОРОННІХ
АБО БАГАТОСТОРОННІХ УГОД
ЩОДО ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ
ВИПРОБУВАНЬ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТИПУ,
ПОВІРКИ ЗАСОБІВ ВИМІРЮВАЛЬНОЇ
ТЕХНІКИ**

(OIML D 13:1986, IDT)

ДСТУ OIML D 13:2007

БЗ № 9–2007/356

Видання офіційне

Київ
ДЕРЖСПОЖИВСТАНДАРТ УКРАЇНИ
2013

ПЕРЕДМОВА

1 ВНЕСЕНО: Національний науковий центр «Інститут метрології» (ННЦ «Інститут метрології») Держспоживстандарту України, Український державний центр стандартизації та сертифікації «Украгрозстандартсертифікація» Мінагрополітики України

ПЕРЕКЛАД І НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ РЕДАГУВАННЯ: **Н. Козлова; Б. Марков**, канд. техн. наук (науковий керівник); **П. Несжмаков; А. Ніколенко; Г. Примакова**

2 НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Держспоживстандарту України від 12 вересня 2007 р. № 220 з 2009–01–01

3 Національний стандарт відповідає OIML D 13:1986 Guidelines for bi- or arrangements on the recognition of: Test results — Pattern approvals — Verifications (Рекомендації з укладання двосторонніх або багатосторонніх угод щодо визнання: результатів випробувань, затвердження типу, перевірки засобів вимірювальної техніки)

Ступінь відповідності — ідентичний (IDT)

Переклад з англійської (en)

4 УВЕДЕНО ВПЕРШЕ

Право власності на цей документ належить державі.

Відтворювати, тиражувати та розповсюджувати його повністю чи частково на будь-яких носіях інформації без офіційного дозволу заборонено.

Стосовно врегулювання прав власності треба звертатися до Держспоживстандарту України

Держспоживстандарт України, 2013

ЗМІСТ

	С.
Національний вступ	IV
Вступ до OIML D 13:1986	IV
0 Сфера застосування	1
1 Принципи, класифікація	1
2 Технічні аспекти	2
3 Загальні й адміністративні аспекти	3
4 Нормативні посилання	3

НАЦІОНАЛЬНИЙ ВСТУП

Цей стандарт є тотожний переклад OIML D 13 Edition 1986 (E) Guidelines for bi- or arrangements on the recognition of: Test results — Pattern approvals — Verifications (Рекомендації щодо двосторонніх і багатосторонніх угод по визнанню: результатів випробувань, затверджень типів, повірок).

Технічний комітет, відповідальний за цей стандарт, — ТК 63 «Загальні норми і правила державної системи забезпечення єдності вимірювань».

До стандарту внесено такі редакційні зміни:

— структурні елементи стандарту: «Титульний аркуш», «Назву», «Передмову», «Зміст», «Національний вступ», першу сторінку, «Нормативні посилання» і «Бібліографічні дані» — оформлено згідно з вимогами національної стандартизації України;

— слова «цей міжнародний документ» замінено на «цей стандарт»;

— термін «measuring instruments» перекладено як «засіб вимірювальної техніки» згідно з терміном Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність»;

— текст перед розділом 1 названо «0 Сфера застосування».

Стандарт ISO/IEC Guide 25-1982, на який є посилання у цьому стандарті, замінено на ISO/IEC 17025:1999, який упроваджено в Україні як ДСТУ ISO/IEC 17025:2001 Загальні вимоги до компетентності випробувальних та калібрувальних лабораторій.

ВСТУП ДО OIML D 13:1986

Створення сертифікаційної системи МОЗМ чітко не передбачено в Конвенції, що засновує Міжнародну організацію законодавчої метрології. Проте, із середини 1970-х років країни-члени виявили загальний інтерес до системи, за допомогою якої випробування та рішення про затвердження типу і повірку, що їх виконує країна-член МОЗМ відповідно до технічних вимог міжнародних рекомендацій МОЗМ, буде визнано іншими країнами-членами.

Спеціальна група, створена з цією ціллю Міжнародним комітетом законодавчої метрології, протягом кількох років намагалася встановити характеристики й терміни роботи такої системи.

На початку 1980-х років Конференція і Міжнародний комітет законодавчої метрології усвідомили, що через економічні та політичні обставини, які є за межами їх контролю, найближчим часом неможливо передбачити створення сертифікаційної системи МОЗМ.

У зв'язку з цим Комітет доручив звітному секретаріату SP 2-SR 4 під відповідальність Міжнародного бюро законодавчої метрології (BIML) запропонувати точні дії, спрямовані на полегшення в пізніший термін створення сертифікаційної системи МОЗМ у будь-якій формі.

Однією з цих дій є гармонізація технічного й методичного змісту двосторонніх і багатосторонніх угод щодо визнання результатів випробувань, затвердження типу і повірок. Фактично протягом останніх років кілька країн уклали угоди про взаємне визнання метрологічного контролю, двостороннього, або багатостороннього, особливо на регіональній основі, і зараз цей стан справ швидко розвивається.

Залежно від того, гармонізують чи ні технічний і методичний зміст таких угод, принаймні на їхніх основних положеннях, ці угоди можуть або бути вирішальним кроком уперед, або стати нездоланною перешкодою для створення сертифікаційної системи МОЗМ.

Ці рекомендації, видані у формі стандарту, не мають обов'язкового характеру. Однак припущено, що країни-члени МОЗМ зокрема, а також всі інші країни світу загалом зрозуміють, що це в їхніх інтересах дотримуватися рекомендацій, коли вони беруть участь у створенні двосторонніх або багатосторонніх угод.

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

МЕТРОЛОГІЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ З УКЛАДАННЯ ДВОСТОРОННІХ
АБО БАГАТОСТОРОННІХ УГОД ЩОДО ВИЗНАННЯ
РЕЗУЛЬТАТІВ ВИПРОБУВАНЬ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТИПУ,
ПОВІРКИ ЗАСОБІВ ВИМІРЮВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ

МЕТРОЛОГІЯ

РЕКОМЕНДАЦИИ ПО ЗАКЛЮЧЕНИЮ ДВОСТОРОННИХ
ИЛИ МНОГОСТОРОННИХ СОГЛАШЕНИЙ О ПРИЗНАНИИ
РЕЗУЛЬТАТОВ ИСПЫТАНИЙ, УТВЕРЖДЕНИЯ ТИПА,
ПОВЕРКИ СРЕДСТВ ИЗМЕРИТЕЛЬНОЙ ТЕХНИКИ

METROLOGY

GUIDELINES FOR BI- OR MULTILATERAL ARRANGEMENTS
ON THE RECOGNITION OF TESTS RESULTS —
PATTERN APPROVALS VERIFICATIONS

Чинний від 2009-01-01

0 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Цей стандарт призначений для застосування під час укладання двосторонніх і багатосторонніх угод з країнами, які бажають укласти такі угоди щодо визнання результатів випробувань, затвердження типу та/або повірок засобів вимірювальної техніки (далі — угоди).

1 ПРИНЦИПИ, КЛАСИФІКАЦІЯ

1.1 Участь

З огляду на кількість учасників, угода може бути
— двосторонньою або
— багатосторонньою.

Після приєднання нових сторін двостороння угода може стати багатосторонньою за згодою первісних сторін.

1.2 Взаємність

З погляду взаємності двостороння угода може бути
— взаємною чи
— односторонньою.

У разі багатосторонніх угод взаємність практично обов'язкова.

1.3 Рівень угоди

Угоду може бути укладено на кількох рівнях, а саме на таких:

- урядовий рівень, або
- рівень національних метрологічних служб.

1.4 Поширення угоди і ступінь обов'язковості

1.4.1 Угода може охоплювати визнання

- результатів випробувань, і/або
- рішень щодо затвердження типу, і/або
- рішень щодо перевірок, пов'язаних з
 - одним зразком засобу вимірювальної техніки;
 - типом засобів вимірювальної техніки (в основному призначених для вимірювання однієї величини);
 - усіма засобами вимірювальної техніки, які підлягають законодавчому контролю.

Примітка. «Результати випробувань» означає ряд даних (зокрема числових значень), що їх отримують, коли зразок засобу вимірювальної техніки чи тип піддають випробуванням, щоб визначити метрологічні та/або технічні характеристики, а також перелік та ціль, методи та засоби випробування тощо, відомі заздалегідь.

«Рішення щодо затвердження типу» означає рішення, відповідно до якого тип засобу вимірювальної техніки після проведення випробувань визнають відповідним усім вимогам, установленим для затвердження типу.

«Рішення щодо перевірки» означає рішення, відповідно до якого засіб вимірювальної техніки, який перевіряють після досліджень, визнають відповідним усім вимогам перевірки.

1.4.2 Що стосується ступеня обов'язковості, прийнятого сторонами, угода може мати один із наведених нижче:

1.4.2.1 **Обов'язковість визнання результатів випробувань:** результати випробувань, проведених однією зі сторін, визнають інші сторони як основу їхніх власних рішень щодо затвердження типу чи визнання результатів перевірок.

1.4.2.2 **Обов'язковість визнання затвердження типу та/або перевірок:** рішення щодо затвердження типу та/або перевірок однієї зі сторін визнають інші сторони.

2 ТЕХНІЧНІ АСПЕКТИ

2.1 Угоди мають базуватися, наскільки можливо, на Міжнародних рекомендаціях МОЗМ, якщо вони існують, або їх може бути ретельно розроблено протягом прийнятного часу.

2.2 Міжнародні рекомендації, на яких мають базуватися угоди, за потреби, має бути доповнено для полегшення дії цих угод.

Додаткові вимоги мають стосуватися зокрема

- точного визначення метрологічних і технічних характеристик;
- визначення відтворюваних методів випробування;
- визначення устаткування, необхідного для випробування;
- згармонізованого подання результатів випробування;
- можливості адаптування до технічного прогресу.

2.3 Якщо немає Міжнародних рекомендацій, які відповідають вимогам, зазначеним у підрозділі 2.2, то угоди можуть тимчасово базувати на відповідно визначених національних або міжнародних приписах.

У такому разі рекомендовано зв'язатися з BIML для розгляду можливості та своєчасності початку розроблення відповідних Міжнародних рекомендацій МОЗМ.

2.4 Якщо дві або більше груп країн установили або мають намір установити дві чи більшу кількість угод для одного й того самого типу засобу вимірювальної техніки, але з різними учасниками, технічні й методичні відмінності між цими угодами потрібно усунути чи звести до мінімуму.

2.5 BIML має намагатися згармонізувати технічний і методичний зміст умов, зазначених у пункті 2.4, і сприяти сумісності угод, установлених для одного й того самого типу засобів вимірювальної техніки.

2.6 Перед укладенням угоди потрібно встановити рівень технічної й метрологічної компетенції різних лабораторій. Цей рівень установлюють за допомогою відповідних методів, наприклад, че-

рез двосторонні та багатосторонні взаємозвірення, через оцінювання простежуваності засобів вимірювальної техніки, що їх застосовують для випробувань тощо. Необхідно враховувати Міжнародні рекомендації та документи щодо еталонів і повіркових схем та інші публікації подібного типу, розроблені МОЗМ.

3 ЗАГАЛЬНІ Й АДМІНІСТРАТИВНІ АСПЕКТИ

3.1 Угоди потрібно реалізувати в межах законів країн-партнерів відповідно до узгоджених правил і процедур.

3.2 Одна з цілей угод — вдосконалити міжнародну торгівлю та полегшити передавання технології. Ці угоди мають вилучати будь-які дискримінаційні заходи під час метрологічного контролювання.

3.3 Для запобігання можливих конфліктів під час складання угод необхідно враховувати будь-яку наявну або заплановану більш загальну угоду щодо визнання еквівалентності сертифікації продукції чи відповідний обмін інформацією з цього питання.

3.4 Двосторонні чи багатосторонні угоди щодо визнання результатів випробування, затверджень типу та/або повірок визначають умови, у яких сторони будуть діяти, і містять загалом такі пункти:

- сторони, що підписали угоду;
- обґрунтування чи вступ;
- тема угоди (номенклатура засобів вимірювальної техніки, що підлягають угоді);
- терміни та визначення понять;
- юридичні питання;
- питання відповідальності;
- застереження стосовно ведення угоди;
- вирішення спірних питань;
- адміністративні процедури;
- процедури повірки;
- визнане маркування про затвердження та повірку;
- тривалість угоди, метод закінчення;
- уточнення або перегляд угоди;
- дата набуття чинності.

4 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

ECE/STAND/17/Rev.2. Recommendations on standardization policies — Part F: Creation and promotion of international certification arrangements — United Nations, Economic Commission for Europe, Geneva 1984 (Рекомендації щодо методики стандартизації — Частина F: Створення і стимулювання міжнародних угод з сертифікації — Об'єднані нації, Економічна комісія Європи, Женева 1984 р.)

ECE/STAND/R.51. Certification Report on the study of selected international and regional certification arrangements — United Nations, Economic Commission for Europe, Geneva 1984 (Сертифікація. Звіт про дослідження вибраних міжнародних і регіональних умов з сертифікації — Об'єднані нації, Економічна комісія Європи, Женева 1984 р.)

ISO GUIDE 2 — 1983. General terms and their definitions concerning standardization, certification and testing laboratory accreditation (Керівництво ISO 2 — 1983. Загальні терміни і їхні визначення стосовно стандартизації, сертифікації і акредитації лабораторій випробувань).

ISO GUIDE 7 — 1982. Requirements for standards suitable for product certification (Керівництво ISO 7 — 1982 р. Вимоги до еталонів, які відповідають сертифікації продукту)

ISO/IEC 17025:1999 General requirements for the competence of testing and calibration laboratories (Загальні вимоги до компетентності випробувальних та калібрувальних лабораторій)

ISO/IEC 42 — 1984. Guidelines for a step-by-step approach to an international certification system. (Керівництво з поступового підходу до міжнародної системи сертифікації)

ILAC. Laboratory accreditation — principles and practice. Collected reports 1979 — 1983. Published by ISO, 1985 (ILAC. Акредитація лабораторій — принципи і практика. Збірник доповідей 1979-1983. Опублікований ISO, 1985 р.)

ILAC. Agreements between accreditation systems and other agreements on mutual recognition of test reports. Report 1984. Published by ISO, 1985. (ILAC. Угоди між системами акредитації і інші угоди щодо взаємного визнання звітів про випробування. Звіт 1984. Опублікований ISO, 1985 р.)

Код УКНД 17.020

Ключові слова: визнання результатів випробування, засіб вимірювальної техніки, затвердження типу, повірка, угода.

Редактор **Н. Куземська**
Технічний редактор **О. Марченко**
Коректор **І. Миронова**
Верстальник **Л. Мялківська**

Підписано до друку 21.01.2013. Формат 60 × 84 1/8.
Ум. друк. арк. 0,93. Зам. **73** Ціна договірна.

Виконавець
Державне підприємство «Український науково-дослідний
і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ»)
вул. Святошинська, 2, м. Київ, 03115

Свідоцтво про внесення видавця видавничої продукції до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції від 14.01.2006 серія ДК № 1647